

Laavenjostoelatkoe Saemiedigkien jih Trööndelagen fylhkentjielten gaskem 2023–2026

Samarbeidsavtale mellom Sametinget og Trøndelag fylkeskommune 2023–2026

Nænnoestamme Saemiedigkesne goeven 13. b. 2022
Nænnoestamme Fylhkendigkesne goeven 15. b. 2022

Vedtatt i Sametinget 13. desember 2022
Vedtatt i Fylkestinget 15. desember 2022

SAEMIEDIGKIE
SAMETINGET

Trøndelag fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjielte

Guvvie / foto: Arnhild Opdahl

Seabradahkeulmie: N  nnoestidh j  h v  ajnededehtedh j  h viehkine   rroth saemien g  elem, kultuvrem, jieleme- j  h seabra- dahkejilemem Tr  ndelagesne evtiedidh

Latkoen bijjemes ulmie lea ihkuve staeries laavenjostose guejmie gaskem sj  ehteladtedh dejnie aamhtesinie mah leah saemiej j  h saemiej dajvi bijre Tr  ndelagesne, j  h dejtie ektesne prioriteeredh. Guejmieh ektievoetesne eatdjhokk d  edtem vaeltieh saemien g  elem, kultuvrem j  h seabradahkejiledem gorredidh j  h evtiedidh, j  h sj  htieh ektie politihkeevtiedimmien bijre suerkesne laavenjostedh. Dovne Saemiedigkie j  h Tr  ndelagen fylhkentj  lta leah laavenjostoelatjkoem politihkeles vihtiestamme.

Saemiedigkie lea saemiej almetjeveeljeme parlamente N  rjesne, j  h ji  tjeraarehke almetjeveeljeme orgaane. Goh saemiej almetjeveeljeme orgaane N  rjesne, Saemiedigkien ulmie lea j    hkesjimmie   vteste bar-kedh saemiej voestegas reaktijste, goh v  arome saemien kultuvrem, g  elem j  h seabradahkejiledem gorredidh j  h n  nnoestidh, j  h ikhe ovmessie saemien aerpievukieh   adtjoeh guhkiebasse jieledh. Saemiedigkie edtja saemiej politihkeles sijjiem n  nnoestidh j  h saemiej   edtj N  rjesne eevtjedh, j  h saemide seammav  rtegs j  h r  ekteslaakan gi  etedidh.

Tr  ndelagen fylhkentj  lten lea regijonaale r  alla goh seabradahkeevtied  jja. Fylhkentj  lte strategeles otnjegem beaja, privaate suerkem, kultuvrejiledem j  h voenges seabradahkem   tnose vaalta, by  gkeles barkoem j  h vierhkievhtie  tnoem iktede j  h koordineerie. Guejmieh sj  htieh sinsitniens barkoem d  arjoehtidh, joekoen desnie gusnie fylhkentj  lten r  alla goh seabradahkeevtied  jja j  h Saemiedigkien reeremediede sinsitniem geptjeh. Guejmieh guarkoeh j  h j    hkesjeh   arjelsaemien dajve fylken raasti bijjeli j  hta, j  h guejmieh leah voerkes dan bijre.

Laavenjostoelatjkoen boelhke guejmieh sj  htieh joekoen leavloem b  ejedh daejtie seabradahkesuerkide:

- Giele, ellies j  h veanhadihks     pehtimmielaajroeh maanagierten raejeste galhkeme     pehtimmien raajan
- Dotkeme, evtiedimmie j  h gaskenasjonaliseereme
- Demokratije j  h seammav  rtegsvoete, joekoen aarkebiejjien tj  ertevitdjiem j  h saemie-aassjoem n  hkehtidh
- Konsultasjon

EN lea n  nnoestamme boelhke 2022–2032 edtja aalko-e  lmegeg  eli luhkjejaepine   rroth. Fylhkentj  lten s  jhta daan boelhken saemien v  ajnoesvoetem by  gkeles tj  htjelisnie lissiehtidh, j  h viehkine   rroth saemiej     lmegebiejjiem heevehtamme sj  dta abpe Tr  ndelagesne.

Samfunnsm  l:   styre og synligg  re og bidra til    utvikle samisk spr  k, kultur, n  rings- og samfunnsliv i Tr  ndelag

Overordnet m  l med avtalen er    legge forholdene til rette for et varig fast samarbeid mellom partene i saker som ang  r samer og samiske omr  der i Tr  ndelag, og prioritere disse i fellesskap. Partene tar i felleskap et aktivt ansvar for sikring og utvikling av samisk spr  k, kultur og samfunnsliv, og vil derfor samarbeide om felles politikkutvikling p   omr  det. Samarbeidsavtalen er politisk besluttet b  de i Sametinget og i Tr  ndelag fylkeskommune.

Sametinget er det samiske folkets folkevalgte parlament i Norge og er et selvstendig folkevalgt organ. Som samenes folkevalgte organ i Norge er Sametingets m  l    arbeide for anerkjennelse av samenes grunnleggende rettigheter som grunnlag for    ivareta og styrke samisk kultur, spr  k og samfunnsliv og eksistensen av ulike samiske tradisjoner. Sametinget skal styrke samenes politiske stilling og fremme samenes interesser i Norge, samt bidra til en likeverdig og rettferdig behandling av det samiske folket.

Tr  ndelag fylkeskommune har en regional rolle som samfunnsutvikler. Fylkeskommunen gir strategisk retning, mobiliserer privat sektor, kulturliv og lokalsamfunn, samordner og koordinerer offentlig innsats og virkemiddel-bruk. Partene vil underst  tte hverandres arbeid, spesielt der fylkeskommunens rolle som samfunnsutvikler og Sametingets forvaltningsansvar overlapper. Partene er innforst  tt med at det s  rsamiske omr  det strekker seg utover fylkets grenser, og at partene er seg det bevisst.

I perioden for samarbeidsavtalen vil partene spesielt vektlegge disse samfunnsomr  dene:

- Spr  k, helhetlige og forutsigbare utdanningsl  p fra barnehage til endt utdanning
- Forskning, utvikling og internasjonalisering
- Demokrati og likeverdighet med hovedvekt p   bekjempe hverdagsrasisme og samehat
- Konsultasjon

FN har bestemt at perioden 2022–2032 skal v  re urfolkspr  kets ti  r. Fylkeskommunen vil i perioden øke samisk synlighet i det offentlige rom og bidra til at samisk nasjonaldag – samefolkets dag blir markert i hele Tr  ndelag.

Bielie 1 Saemien kultuvre jih seabradahkejielede

Dotkeme, evtiedimmie jih gaskenasjonaliseereme

Dotkeme vihkeles gaajhkine suerkine. Dotkeme vihkeles vierkievierhtie saemien kultuvrem jih jielemh evtiedidh, jih hijven byögkeles dñenesjh saemien árroejidie evtiedidh. Trööndelagen fylhkentjielte öörnegh reerie saemien jielemeaktööri jih tjälta vööste mah daarpesjeh orre dorjesh, dñenesjh jih barkoevuekieh evtiedidh laavenjostosne dotkemebyjresigujmie.

- a. Guejmieh leah sñemes vielie dotkemebaseereme daajroe lea daerpies evtiedimmie- jih innovasjovnebar-kose, suerkie jih njieptjiej dåaresth.
- b. Guejmieh leah sñemes laavenjostedh dotkemem eetjedh suerkiej sisnjeli åarjelsaemien giele, kultuvre, jielemeevtiedimmie, seabradahkejielede jih histovrije Trööndelagesne.
- c. Guejmieh edtjeh ektievoetesne viehkiehtidh guktie saemien organisasjovnh Trööndelagesne eadtnohkelaakan Interreg-prosjektine nierhieh boelhken, jih eadtnohkelaakan meatan daejnie prosjektine. Desnie gusnie iemie, guejmieh maehtieh ektie mobili-seereme-/bïevnesedarjomh tñirrehtidh. Guejmieh edtjeh meatanfinansieeremen bijre laavenjostedh saemien Interreg-prosjektide gusnie organisasjovnh Trööndelagesne leah meatan, jih Interreg-prosjektide mah jeatjahlaakan viehkiehtieh guktie guejmieh ektie ulmiek jeksieh.

Almetjehealsoe jih baeniehealsoe

Nasjonale laaki jih gaskenasjonaale konvensjovni mietie saemien árrojh reaktam healsoe- jih sosjaaledenesjasse utnieh mij saemien gielem jih kultuvrem våaroeminie åtna.

Guejmieh leah sñemes seammavörtegs healsoe- jih sosjaaledenesjh saemien árroejidie leah akte ulmiek.

Almetjehealsoe

Guejmieh leah sñemes Åarjelsaemien Healsoeviermie lea vihkeles viermie mij faageles maahtoem buakta digkiedimmine tjeltigujmie, fylhkentjielte jih healsoeäejvieldtjigujmie saemien healsoen jih almetjehealsoen bijre. Saemien Healsoeviermie almetjehealsoe- jih seabradahkemedisijnen perspektivem Sov barkose åtna, jih lea akte jienebh vihkeles vierhtjste barkosne aarkebiejjien tjertevidtjen vööste. Saemiedigkien bïevnesisnie mîrrestallemen bijre, Sábme jállu (2020) lea aassjoelahestimieh jih aassjoemeadtoem saemien vööste defineereme goh akte dejstie sjiere barkoesuerkjiste. Saemiedigkien

Del 1 Samisk kultur og samfunnsliv

Forskning, utvikling og internasjonalisering

Forskning er viktig innen alle områder. Det er et sentralt virkemiddel for å utvikle samisk kultur og næringsvirksomhet, samt utvikle gode offentlig tjenester for den samiske befolkningen.

Trøndelag fylkeskommune forvalter ordninger rettet mot samiske næringsaktører og kommuner som har behov for å utvikle nye produkter, tjenester og arbeidsmetoder i samarbeid med forskningsmiljø.

- a. Partene er enige om at det er behov for mer forskningsbasert kunnskap til utviklings- og innovasjonsarbeid på tvers av sektorer og nivå.
- b. Partene er enige om å samarbeide for å fremme forskning innenfor sôrsamisk språk, kultur, næringsutvikling, samfunnsliv og historie i Trøndelag.
- c. Partene skal i fellesskap bidra til at samiske organisasjoner i Trøndelag setter i gang og deltar aktivt i nye Interreg-prosjekter i perioden. Der det er naturlig, kan partene gjennomføre felles mobiliserings-/informasjonsaktiviteter. Partene skal samarbeide om medfinansiering til samiske Interreg-prosjekter der organisasjoner i Trøndelag deltar og til Interreg-prosjekter som på annet vis bidrar til partenes felles måloppnåelse.

Folkehelse og tannhelse

Den samiske befolkningen har ifølge nasjonale lover og internasjonale konvensjonerrett til en helse- og sosialtjeneste som tar utgangspunkt i samisk språk og kultur.

Partene er enige om at likeverdige helse- og sosialtjenester for den samiske befolkningen er en målsetting.

Folkehelse

Partene er enige om at Sôrsamisk Helsenettverk er et sentralt nettverk som bidrar med faglig tyngde i diskusjoner med kommuner, fylkeskommune og helsemyndigheter om den samiske befolkningens helse og folkehelse. Samisk Helsenettverk har et folkehelse- og samfunnsmedisinsk perspektiv på sitt arbeid og er en av flere viktige ressurser i arbeidet mot hverdagsrasisme. I Sametingets melding om likestilling, Sábme jállu (2020), er hatytringer og hatkriminalitet mot samer definert som et av innsatsområdene. Sametingsmeldingen følges opp av Sametingets handlingsplan mot samehets 2022–2025.

dahkoesoejkesje saemielaavsemen vööste 2022–2025 lea
dihete guhkiebasse barkoe Saemiedigkiebievnesistie.

- a. Guejmieh leah siemes rääjvarimmieh leah daerpies
mah edtjeh aarkebiejjien tjiertervidtjiem jih saemie-
laavsemem höptedh, gietedidh. jih nähkehtidh.
- b. Guejmieh leah siemes åarjelsaemien gièle jih kultuvre
tjuerier jarngesne åroodh evtiedimmesne åarjelsae-
mien almetjehealsoebarkoste.
- c. Guejmieh leah siemes vielie dotkemebaseereme
daajroe åarjelsaemien healsoen bijre lea daerpies, jih
daate lea vihkele jis edtja ulniem seammavörtegs
jih vihties healsoe- jih sosiaalefaalenassen bijre jak-
sedh åarjelsaemien årroejidie. Guejmieh Saminorine
ektine, byöroeh dan åvteste jaabnan vuarjasjidh
potensijsaalem nuhtedh mij HUNT4-daatinne gäåvnese,
jih lahtesigumie sisvegassee båetedh aktene båetijen
aejken HUNT5-goerehimmesne.

Baeniehealsoe

Fylhkentjielte edtja sov baeniehealsoedïenesjen tjirrh
höptije rääjvarimmieh gaajhkide årroejidie organiser-
eredh, jih jaabnan jih vaaksjoje faalenassem baenie-
healsoedïenesji bijre vedtedh vihties däehkide baenie-
healsoelaaken § 1–3.

Baeniehealsoedïenesje Trööndelagesne sähjta hoksedh
baeniehealsoedïenesjh naa sjiehteleslaakan gaajhkide
årroejidie gäåvniesieh, jih mîrrestalleldh faalenassem ved-
tedh gaajhkesidie. Bievnesh baeniehealsoen bijre åarjel-
saemien jih nöörjen gielesne vadtasuvvieh.

Regijonaale soejkesjimmie jih areaalereereme

Eatnemevårarome saemien kultuvrese jih jielimasse
lea deadtoven nuellesne. Daan biejjen bigkemeiedtjh
akte haesteme areaalide. Lissine klijmajarkelimmieh
båatsoem baajnehtieh. Njoktjen 9.b. 2022 Trööndelagen
fylkendigkie nænnoesti Regijonaale soejkesjem areaale-
åtnose 2022–2030 – Nænnoes jih sijjiesjiehtedamme
areaalepolitikhe Trööndelagesne Dahkoeprogrammine
2022–2015 (RPA). Soejkesje edtja dirreginie åroodh hijen
seabradahkeevtiedämman tjelteraasti däaresth, jih
otnjegem vuesiehtidh guktie Trööndelagam evtiedidh
jaepien 2030 vööste. Tjelth, fylhkentjielte jih staate
edtjeh RPA:em väaroemassee biejedh gosse edtjeh are-
aalesoejkesjh jih bigkemeamhtesh gietedidh, jih jeatjah
sjæsjalimmieh areaalen bijre vaeltedh. Soejkesjen akte
jijtse kapihtele båatsoen bijre, ulmiegujmie, njoelkedas-
sigujmie jih bikhedimmine tjeltide dej areaalesoejke-
sjimmesne jih -reeremisnie. Ulmie lea saemien båatsoen
gåatomevierhtieh leah gorresovveme jaepien 2030.
Njoelkedassh jiehtieh tjelth båatsoedajvigujmie edtjeh
båatsoem ållermaehtedh jih strategijem båatsose utnedh
tjeltesoejkesjisnie, jih byöroeh baajedh åroodh dajvh nuh-
tjedh mah negatiive konsekvensh utnies bovtsen vihkeles

- a. Partene er enige om at det er behov for tiltak for å
forebygge, håndtere og bekjempe hverdagsrasisme og
samehets.
- b. Partene er enige om at sørsamisk språk og kultur må
stå sentralt i utviklingen av sørsamisk folkehelsearbeid.
- c. Partene er enige om at det er behov for mer
forskningsbasert kunnskap om sørsamisk helse og at
dette er viktig for å nå målsettingen om et likeverdig
og treffsikkert helse- og sosialtilbud til den sørsamiske
befolkningen. Partene sammen med Saminor bør
derfor kontinuerlig vurdere å utnytte potensialet som
ligger i HUNT4-dataene og komme med innspill til inn-
hold i en framtidig HUNT5-undersøkelse.

Tannhelse

Fylkeskommunen skal gjennom sin tannhelsetjeneste
organisere forebyggende tiltak for hele befolkningen og
gi et regelmessig og oppsøkende tilbud om tannhelsetje-
nesten til gitte grupper i tannhelsetjenestelovens § 1–3.

Tannhelsetjenesten i Trøndelag vil sørge for at tannhelse-
tjenester i rimelig grad er tilgjengelig for hele befolkning-
en, og gi et likestilt tilbud for alle. Informasjon om tann-
helse blir gitt på sørsamisk og norsk.

Regional planlegging og arealforvaltning

Naturgrunnlaget for samisk kultur og næringsutøvelse er
under press. Arealene utfordres i dag av
utbyggingsinteresser. I tillegg er reindrifta sårbar for
klimaendringene. 9. mars 2022 vedtok Trøndelag
fylkesting Regional plan for arealbruk 2022–2030 –
Bærekraftig og stedstilpasset arealpolitikk i Trøndelag
med Handlingsprogram 2022–2025 (RPA). Planen skal
være et redskap for god samfunnsutvikling på tvers av
kommunegrenser og peke på en retning for utviklingen av
Trøndelag mot 2030. Kommuner, fylkeskommune og sta-
ten skal legge RPA til grunn for behandling av arealplaner,
byggesaker og andre arealrelaterte beslutninger. Planen
har et eget kapittel om reindrift, med mål, retningslinjer
og veiledning til kommunene sin arealplanlegging- og
forvaltning. Målet er at beiteressursene for den samiske
reindrifta er ivaretatt i 2030. Retningslinjene sier at kom-
muner med reindriftsarealer skal omtale og ha en strategi
for reindrifta i kommuneplanen, og at arealbruk som har
negative konsekvenser for viktige reinbeiteområder skal
unngås.

Trøndelag fylkesting skal i løpet av 2024 vedta regional

gåatomedajvide.

Trööndelagen fylhkendigkie edtja jaepesne 2024 regjonaale soejkesjestrategijem nænnoestidh, mij ulmiek jih råajvarimmieh fylhkendigkieboelhkese 2024–2027 vedtieg, jih lea Trööndelagesoekjesjen bielie åenie-basse. Saemien iedtjh sjighthieh aaj daennie prosessesne gorresovvedh.

- a. Prinsihph Saemiedigkien soejkesjebihkedim-mesne våaroemasse biejesuvvieh regjonaale soejkesjeprosessine.
- b. Guejmieh leah siemes eatnemevåromem saemien kultuvrese, jieliemasse jih seabradahkejieliedasse fylh-kesne hoksedh akten eadtjohke jih voerkes soejkesjim-mien tjirrh fylhkentaltesisnie.
- c. Guejmieh sjighthieh tjierestedh råajvarimmieh leah buakteme daerpiesvoeth saemien byjresijstie jih organisasjovnijste.

Jieleme

Guejmieh jielije jih nænnoes jih gellielaaketje saemien jielemem sjighthieh mij saemien kultuvrem, eatnemem jih byjresem våaroeminie åtna jih krööhkest.

Guejmieh sjighthieh dan åvteste jeereldihkie jielemen åvteste laavenjostedh mij våromem sjugnede jih vaar-jele jielije jih nænnoes voenges seabradahkide, gusnie almetjh sjighthieh veasodh. Guejmieh sjighthieh strategijh jielemeeviedämman Trööndelagesne koordineeredh jih iktedidh. Aarvoesjugniedimmiestrategije Trööndelagese (2022–2025) bijjemes bikhedassh våaroeminie beaja barkose fylhkentjieltesne. Joekoen sjyöhtehke lea råajva-rikkiesuerkieh bio-ekonomijese jih guessiereeremassee. Daah suerkieh nuepide eevtjeh mah leah Europeiske beapmoeregijovnesne jih åarjelsaemien dååjresejielie-misnie mah åarjelsaemien kultuvrem jih aerpievukieh våaroeminie utnies.

Saemiedigkie revideerememsov jielemesbïevnesistie Šattolaš Sápmi nænnoesti golken 2022. Daesnie jie-nebh barkoesuerkieh neebnesuvvieh, men doh sjyöh-tehkommes Trööndelagesne leah båatsoe, duedtie, saemien fealadasse, kreativje jielemh jih smaaveskaala beapmoeproduksjovne.

a. Båatsoe

Båatsoe lea vihkeles jieleme mij aarvoesjugniedimmieh jih barkoesijjieh båatsoeburride vadta, jih positivje ille-dahkh jeatjah jieliemasse. Båatsoe aaj våromem beaja gaskem jeatjah saemien fealadassese jih saemien kreativje jielimidie. Guejmieh leah siemes båatsoem dåarjoehtidh goh vihkeles aarvoesjugniedæffa. Guejmieh sjighthieh aaj viehkiehtidh lissiejielemh båatsose guhkiebasse evtiedidh.

planstrategi, som angir mål og satsinger for fylkess-tingsperioden 2024–2027, og er Trøndelagsplanens kortsiktige del. Samiske interesser vil også bli ivaretatt i medvirkningsprosessen.

- a. Prinsippene i Sametingets planveileder blir lagt til grunn i regionale planprosesser.
- b. Partene er enige om å sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv i fylket gjennom en aktiv og bevisst planlegging på fylkesnivå.
- c. Partene vil legge vekt på at tiltakene er uttrykte behov fra samiske miljøer og organisasjoner.

Næring

Partene ønsker et livskraftig og allsidig samisk næringsliv som bygger på og tar hensyn til samisk kultur, natur og miljø.

Partene vil derfor samarbeide for et variert næringsliv som danner og bevarer grunnlaget for livskraftige lokalsamfunn der mennesker ønsker å bo. Partene vil koordinere og samordne strategier for næringsutvikling i Trøndelag. Partene er enig i at entreprenørskap og innovasjon både innen nye og tradisjonelle næringer er viktig for å skape flere arbeidsplasser, og vil derfor arbeide aktivt for tiltak og prosjekter knyttet til det. Verdiskapingsstrategien for Trøndelag (2022–2025) legger overordnede føringer for arbeidet i fylkeskommunen. Særlig relevant er satsingsområdene på bioøkonomi og besøksforvaltning. Disse områdene fremmer mulighetene som ligger i Europeisk matregion og sør-samisk opple-velsesnæring med utgangspunkt i sør-samisk kultur og tradisjoner.

Sametinget vedtok en revidering av sin næringsmelding Šattolaš Sápmi i oktober 2022. Her pekes det på flere innsatsområder, men de mest aktuelle i Trøndelag er reindrift, duedtie, samisk reiseliv, kreative næringer og småskala matproduksjon.

a. Reindrift

Reindrifta er en viktig næring som gir verdiskaping og arbeidsplasser for reindriftsutøverne og positive ringvirkninger for øvrig næringsliv. Reindrifta danner også grunnlag for blant annet samisk reiseliv og samiske kreative næringer. Partene er enige om å støtte opp om reindriftsnæringa som en viktig verdiskaper. Partene ønsker også å bidra til videreutvikling av tilleggsnæringer til reindrifta.

b. Saemien beapmoekultuvre

Saemien beapmoekultuvre lea vihkeles bielie saemien kultuvreste jih aerpievukeste. Díhte aaj vihkeles våarome saemien jielemem fylkesne evtiedidh. Trööndelage lea Europeiske Beapmoeregijovne orreme jaepien 2022, jih daate aaj lissiehtamme tsåatskelesvoetem vadteme saemien beapmoekultuvrese. Guejmieh leah siemes guhkiebasse bigkedh don barkose mij lea dorjesovveme Europeiske Beapmoeregijovnesne, jih saemien beapmoe-kultuvrem lutnjedh goh kultuvreguedtje jih våarome aarvoesjugniedæmman.

c. Saemien fealadasse

Guejmieh leah siemes skraejriem vaeltedh, finansie-redh jih bæjjese fulkedh evtiedimmien saemien dååj-resebaseereme fealadasseste åarjelsaemien dajvine Trööndelagesne.

d. Duedtie/Vætnoe

Guejmieh leah siemes viehkine årrodh duedtiem/vætnoem evtiedidh goh kultuvre, faage jih jieleme. Guejmieh sjighthie laavenjostedh duedtiem/vætnoem eevtjedh, jih viehkine årrodh sjiehteladtje prosjektine jih råajvarimine Trööndelagesne.

e. Kreativje jieleme

Guejmieh leah siemes kreativje jielemem (kultuvre-jieleme) eevtjedh jih evtiedidh, jih saemien tjeahpoem jih kultuvrem våaroeminie utnedh goh sjiere barkoesuerkie jielemem evtiedidh.

Guejmieh sjighthie barkedh tjirrehtimmien ávteste programmijste mah edtjeh maahtoem jih viermiek nænnostidh saemien kultuvrejielemeaktööri gaskem.

f. Gründeregiohtimmie, entreprenørskape jih innovasjovne

Guejmieh sjighthie sjiehteladtedh entreprenørskapem jih orresjugniedimmien eevtjedh åarjelsaemien dajvine Trööndelagesne, daan nuesne struktuvrh bigkedh mah gründeridie gorredieh jih daajroem jih viermiek dej bijre bigkieh.

Guejmieh leah siemes sjiehteladtedh guktie saemien noerh maehtieh giehtelimmiegujmie aelkedh, jih saemien teemah lokngesieh daennie ektiedimmesne. Tjelth byöroeh meatan vaaltasovvedh daan barkoen sijse, jih barkoe maahta dorjesovvedh möönsteren mietie jallh laavenjostosne Ungt Entreprenørskapine.

b. Samisk matkultur

Den samiske matkulturen er en viktig del av samisk kultur og tradisjon. Den er også et viktig fundament for utviklingen av samisk næringsliv i fylket. Trøndelag har vært Europeisk Matregion i 2022 og dette har også gitt økt oppmerksomhet til samisk matkultur. Partene er enige om å bygge videre på arbeidet som er blitt gjort i Europeisk Matregion og løfte samisk matkultur som kulturbærer og basis for verdiskaping.

c. Samisk reiseliv

Partene er enig om å initiere, finansiere og følge opp utviklingen av samisk opplevelsesbasert reiseliv i sør-samiske områder i Trøndelag.

d. Duedtie/Vætnoe

Partene er enige om å bidra til å utvikle duedtie/vætnoe som kultur, fag og næring.

Partene vil samarbeide om å fremme duedtie/vætnoe og bidra til tilretteleggende prosjekter og tiltak i Trøndelag.

e. Kreativ næring

Partene er enige om å fremme og utvikle kreativ næring (kulturnæring) med basis i samisk kunst og kultur som et satsingsområde for næringsutvikling.

Partene vil arbeide for at det gjennomføres program for å styrke kompetanse og nettverk blant samiske kulturnæringsaktører.

f. Gründervirksomhet, entreprenørskap og innovasjon

Partene vil legge til rette for å fremme entreprenørskap og nyskaping i de sør-samiske områdene i Trøndelag, herunder bygge strukturer som ivaretar gründere og bygger kunnskap og nettverk rundt disse.

Partene er enige om å legge til rette for at samisk ungdom kan starte bedrifter, og at samiske tema blir løftet fram i denne sammenhengen. Kommunene bør involveres i dette og arbeidet kan skje etter mønster fra eller i samarbeid med Ungt Entreprenørskap.

Saemien tjeahpoe jih kultuvre

Fylhkentjelten strategiesne kultuvrese, Balansekunst, tjeahpoe jih kultvre edtjeh faamoegaaltjinie árrodh seabradahkeevtiedæmman Trööndelagesne jaepien 2030. Balansekunst njieljie strategijh buerkesté mah edtjeh saemien gielem jih kultuvrem evtiedidh.

Guejmieh leah siemes gellielaaketje saemien tjeahpoe jih kultuvrejielede gaajhkesidie, jielije voenges- jih staare-seabradahkh vadta. Guejmieh edtjeh sinsitnien barkoem dhaarjoehtidh, joekoen desnie gusnie fylhkentjelten ráälla goh seabradahkeevtiedæjja jih Saemiedigkien reereme-diedte sinsitniem geptjeh kultuvresuerkesne.

Guejmieh sijhtieh laavenjostedh saemien institusjovnh Trööndelagesne nænnoestidh jih evtiedidh. Tjuara Saemien Sijtem jih museumi barkoem saemien kultuvre-aerpiem jih baeliem våajnoes darjodh regijovnesne nænnoestidh. Guejmieh sijhtieh laavenjostedh gellievoetem saemien kultuvrevuekjiste våajnoes darjodh, jih noere saemien kultuvre- jih tjeahpoevukieh eevtjedh.

a. Vierhkievierhtieh

Guejmieh jijtsh soejkesjh, strategijh jih vierhkievierhtieh utnieh mah edtjeh saemien kultuvrem evtiedidh. Lissine guejmiej jeatjah vierhkievierhtieh edtjeh daam barkoem dhaarjoehtidh. Gosse barkoem laavenjostoelatkojne guejmiej jeatjah laavenjassine jih dienesjinie ektine vuajna, gamte involveeremem jih tjirrethimmien gorrede.

Areenaevtiedimmie, staeries dhaarjoeh jih ohtseme-dhaarjoeh, raeriestimmie jih maahtoe leah såemies vierhkievierhtieh mejtie aaj saemien institusjovnh, sielth, organisasjovnh, jijtjevyljehkevoete jih aktegstjehpie-dæjjah maehtieh nuhtjedh.

b. Gielebievneme jih gærjagåetie

Trööndelagen fylhkentjelte szejhta eadtjohkelaakan viehkiehtidh saemiengieledh lidteraturvrem bæjhkoeh-tidh, joekoen lidteraturvre åarjelsaemien gielesne.

Guejmieh edtjeh viehkiehtidh guktie jijnde åarjelsaemien giele jih lidteraturvre gååvnesieh jih åehpies dorjesuvvieh Trööndelagesne.

Guejmieh sijhtieh viehkiehtidh sjyöhtehke maahtoem gærjagåetiegjumie juekedh abpe laantesne.

c. Kulturelle skuvlevoesse jih Fylkenmusikhkerh Trööndelagesne

Guejmieh sijhtieh biev nemem saemien kultuvreste jih kultuvregorokesistie skuvline jih tjeltine nænnoestidh. Fylkenmusikhkerh Trööndelagesne saemien komposisjovnh bæjhkoehtieh mah leah aadtjen tjaalasovveme, jih saemien musikhkine fealadieh abpe fylkesne.

Samisk kunst- og kultur

I fylkeskommunens strategi for kultur, Balansekunst, skal kunst og kultur i 2030 være drivkraft for samfunnsutvikling i Trööndelag. Balansekunst beskriver fire strategier for utvikling av samisk språk og kultur.

Partene er enige om at et mangfold av samisk kunst- og kulturliv tilgjengelig for alle, bidrar til levende lokal- og bysamfunn. Partene skal understøtte hverandres arbeid spesielt der hvor fylkeskommunens rolle som samfunnsutvikler, og Sametingets forvaltningsansvar, overlapper på kulturfeltet.

Partene vil samarbeide om å styrke og utvikle de samiske institusjonene i Trööndelag. Saemien Sijte og museenes arbeid for å synliggjøre samisk kulturarv og tilstedeværelse i regionen må styrkes. Partene vil samarbeide om å synliggjøre bredden i samiske kulturuttrykk og fremme unge samiske kultur- og kunstuttrykk.

a. Virkemidler

Partene har egne planer, strategier og virkemidler rettet mot utvikling av samisk kultur. I tillegg skal partenes øvrige virkemidler støtte opp under arbeidet. Ved å se arbeidet med samarbeidsavtalen opp mot partenes øvrige oppgaver og tjenester, sikres bred involvering og gjennomføring.

Arenautvikling, faste og søkbare tilskudd, rådgiving og kompetanse er eksempler på virkemidler som også kan benyttes av samiske institusjoner, bedrifter, organisasjoner, frivilligheten og enkeltkunstnere.

b. Språkformidling og bibliotek

Trööndelag fylkeskommune vil gjennom fylkesbiblioteket bidra aktivt til utgivelser av samiskspråklig litteratur, spesielt litteratur på sør-samisk.

Partene skal bidra til at sør-samisk språk og litteratur er godt representert og formidles bredt i Trööndelag. Partene vil bidra til deling av relevant kompetanse med bibliotek i hele landet.

c. Den kulturelle skolesekken og Fylkesmusikerne i Trööndelag

Partene vil styrke formidlingen av samisk kultur og kulturstørrelse i skolene og i kommunene.

Fylkesmusikerne i Trööndelag utgir nyskrevne samiske komposisjoner og turnerer med samisk musikk i hele fylket.

Lierehtimmie

Guejmieh leah siemes hijven lierehtimmie jih hijven byjenimmietsiehkieh saemien maanide jih noeride leah vihkeles akten positjive evtiedimmien gaavtan fylkhesne, jih sjichtieh evtiedimmien bijre laavenjostedh ovmessie ráajvarimmijste, prospektjste jih darjoemijstie gusnie maanah jih noerh leah meatan. Joekoen daerpies mobiliseeredh jih dåärrehtidh saemien lohkemidie, learoevierhtieh jih veanhadihks ööhpehtimmelaajroeh evtiedidh maanagiertan raejeste illesovveme ööhpehtimmien raajan.

Jåarhkeskuvlh Kråangkesne jih Rossesne sjiere díedtem utniah goh åarjelsaemien vierhtieskuvlh saemien faagi sisnjeli jáarhkeskuvlesne. Vierhtieskuvediedte szejhta jiehtedh tjirrehtidh, veanhadihks elliesvoetem vedtedh, jih lierehtimmien saemien faagine guhkiebasse evtiedidh regijovesne jih åarjelsaemien dajvesne.

a. Reakta lierehtæmman

Guejmieh edtjeh barkedh ihke gaajhkh learohkh mah reaktam saemien lierehtæmman utniah jáarhkelierehtimmesne, ellies ööhpehtimmiefaalenassem åadtjoeh nænnoestamme laaki jih learoesoejkesjevierhkien mietie.

b. Saemien perspektjive jáarhkelierehtimmesne

Guejmieh edtjeh viehkietidh guktie fylhkentjielten jáarhkeskuvlh lierehtæmman sjiehteleddieh saemien gieline, saemien faagine jih saemien kultuvresne jih histovrijisnie.

Guejmieh sjichtieh laavenjostosne universiteete- jih jilleskuvlesuerkine jih saemien gielejarnigujmie regijovesnes minngieööhpehtimmiekuvsjh faalehtidh mah edtjeh voerkesvoetem jih daajroem saemien perspektjiven bijre skuvlesne lissiehtidh.

c. Learoevierhtieh

Guejmieh edtjeh laavenjostoem Maahtoedepartemeentine jáerhkedh dåarjoeöörnegi bijrelearoevierhtieevtiedæmman jáarhkelierehtimmesne åarjelsaemien gielesne.

d. Maahtoe jih karrijeere

Guejmieh jáähkesjeh geervelierehtimmie saemien gielinesne szejhta gielemaahtoem jih åtnoem saemien gielestefylkhesne nænnoestidh. Guejmieh sjichtieh dan åvteste viehkietidh kuvsjh åarjelsaemien gielesne geerve almetjide faalehtidh mah studijepoengh vedtieh.

Guejmieh sjichtieh daerpiesvoetem våajnoes darjodh jih barkedh jienebh saemiengieleldh lohkehtæjjah dåärrehtidh. Saemiedigkie jih fylhkentjiele laavenjostoeh stipendeöörnegh hammoedidh juktie saamastallije lohkehtæjjah dåärrehtidh.

Opplæring

Partene er enige om at god opplæring og gode oppvekstsviskår for samiske barn og unge er sentralt for en positiv utvikling i fylket, og vil samarbeide om utviklingen av ulike tiltak, prosjekter og aktiviteter der barn og unge er involvert. Det er spesielt behov for å mobilisere og rekruttere til samiske studier, utvikle læremidler og forutsigbare utdanningsløp fra barnehage til endt utdanning.

De videregående skolene Grong og Røros har et særskilt ansvar som sørsamiske ressursskoler innenfor samiske fag i videregående skole. Ressursskoleansvaret innebærer å gjennomføre, gi en forutsigbar helhet og videreutvikle opplæring i samiske fag i regionen og i det sørsamiske området.

a. Rett til opplæring

Partene skal arbeide for at alle elever med rett til samisk opplæring i videregående opplæring får et fullverdig undervisningstilbud i tråd med vedtatte lover og læreplanverk.

b. Samisk perspektiv i videregående opplæring

Partene skal bidra til at fylkeskommunale videregående skoler tilrettelegger for opplæring i samiske språk, samiske fag og samisk kultur og historie.

Partene skal arbeide for at samisk innhold og samiske perspektiver blir ivaretatt i undervisningen for alle elever ved fylkeskommunale videregående skoler i henhold til gjeldende læreplanverk og opplæringsloven.

Partene vil i samarbeid med universitet- og høyskolesektoren og samiske språksentre i regionen tilby etteruddanningskurs for økt bevissthet og kunnskap om samisk perspektiv i skolen.

c. Læremidler

Partene skal fortsette samarbeidet med Kunnskapsdepartementet om tilskuddsordninger til utvikling av læremidler i videregående opplæring i sørsamisk.

d. Kompetanse og karriere

Partene anerkjenner at voksenopplæring i samisk språk vil styrke språkkompetansen og bruk av samisk i fylket. Partene vil derfor bidra til tilbud om studiepoenggivende kurs i sørsamisk for voksne.

Partene vil synliggjøre behovet og arbeide for rekruttering av flere samiskspråklige lærere. Sametinget og fylkeskommunen samarbeider om å utforme stipendordninger for å rekruttere samisktalende lærere.

Partene anerkjenner betydningen av karriereveiledning i et samisk perspektiv og vil derfor arbeide systematisk med dette, både i og utenfor skolen.

Guejmieh vihkelesvoetem jåâhkesjeh karrijeerebhedimmen bijre saemien perspektivesne, jih sijhtieh dan åvteste systeemen mietie daejnie barkedh, dovne skulesne jih skulen ålkolen.

Staarepolitihke

Guejmieh leah siemes ahkedh jienebh almetjh staaride juhtieh. Saemielâhkoe vuesehte jeenjemes almetjh staaretjeltine årroeh. Tråante lea vihkeles posisjovnem saemien seabradahkesne åtneme jih annje dam åtna. Daesnie dîhte voestes saemien rîjhketjåanghcoe höölte-sovvi goevten 6.b. 1917, biejjie mij saemiej åålmege-biejjine sjidteme.

Gaajhkh saemieh reaktam utnies seammavyörtegs faalenassh åadtjodh, saah gusnie årroeminie. Dan åvteste vihkele laavenjostoem evtiedidh Trööndelagen jeatjah staaretjelti, Saemiedigkien jih Trööndelagen fylhken-tjielten gaskem.

- Guejmieh edtjeh guhkiebasse bigkedh don histovrijes vihkelesvoetese Tråante åtna.
- Guejmieh sijhtieh skraejrieh dåarjoehtidh mah viehkihtieh saemien kultuvrem, gielem jih tryjjesvoetefaaßenassh evtiedidh.

Kultuvremojtesereereme

Guejmieh dam daaletje jih hijven laavenjostoem reermisnie kultuvremojtesijstie kultuvremojteselaaken mie tie jáahrka, v. *mieriedimmie vihtiestimmien bijre faamoste jih vielie kultuvremojteselaaken mietie § 7 voestes lïhtse*. Laavenjosten våarome edtja årrodh seahkarimmie gas-kemsh, faageles juekeme jih praktihkeles sjiehtedimmie.

Guejmieh jijtjemse älledieh fierhtenjaapetje laavenjostoetjåanghkoeh utnedh (1–2 tjåanghkoeh fierhten jaepien) mah edtjeh hijvenlaakan sjiehteladtedh bïevnesh juekdh jih laavenjostoevukieh gaavneth. Ulmie dej fierhtenjaapetje tjåanghkoejgujimie lea daajroem lissieh-tidh saemien histovrien jih kultuvreaerpien bijre.

Bypolitikk

Partene er enige om at det pågår en urbanisering i Norge. Samemanntallet viser høyest antall samer i bykommuner. Tråante (Trondheim) har hatt og har fremdeles en viktig posisjon i det samiske samfunnet. Her ble det første samiske landsmøtet holdt 6. februar i 1917, dagen som har blitt samenes nasjonaldag.

Alle samer har rett til likeverdige tilbud, uavhengig av bosted. Derfor er det viktig å utvikle samarbeidet mellom øvrige bykommuner i Trøndelag, Sametinget og Trøndelag fylkeskommune.

- Partene skal bygge videre på den historiske betydningen Tråante har.
- Partene vil støtte opp om initiativ som bidrar til utvikling av samisk kultur, språk og velferdstilbud.

Kulturminneforvaltning

Partene viderefører det eksisterende og gode samarbeidet i forvaltningen av kulturminner etter kulturminneloven *jf. forskrift om fastsetting av myndighet mv. etter kulturminneloven § 7 første ledd*. Samarbeidet skal baseres på gjensidig respekt, faglig utveksling og praktisk tilpasning.

Partene forplikter seg til årlige samarbeidsmøter (1–2 møter i året) for å legge til rette for god informasjonsutveksling og samarbeidsformer. Målet med de årlige møtene er å øke kunnskapen om samisk historie og kulturarv.

Bielie 2 Saemien gielh

Guejmieh sijhtieh ektesne eadtjohke diedtem vael-tedh saemien gielh gorredidh jih evtiedidh. Guejmieh NBS:se 2016: 18 Vaajmoegiele vuesiehtieh, jih daate byöroe våaroemasse årrodh barkose saemien gieligujmie. Guejmieh sijhtieh ráajvarimmieh Vaajmoegielesne bæjjese fulkedh gosse dejgumieh nierhkieh. Guejmieh leah siemes saemien gielh leah seammavyörtegs gielh jih nöörjen gieline mirestalla (v. gielelaakine). Saemien gielh nuhtjedh lea vihkeles jih voestegas reakta. Saemien gielh aaj vihkeles kultuvreguedtjih jih gieleldh gellievoetem seabradahkese vedtieh. Trööndelagen fylhkentjelte sjiere diedtem åtna åarjelsaemien gielem gorredidh jih evtiedidh. Saemiedigkie evtiedimmieprogrammam darjoeminie åarjel- jih julevsäemien gielide.

Guejmieh meatoeh vaarjelimmie- jih jieliehtimmie-boelhkesne lea vihkeles sjiere barkoem darjodh jis edtja saemien gielh vaarjelidh jih nænnoestidh. Åarjelsaemien giele lea annje prååsehke tsiehkesne. Guejmieh edtjeh eadtjohkelaakan barkedh jienebh åarjelsaemien giele-utnihj dåärrehtidh.

Saemelaaken gielenoelkedassh jih jeatjah laakh guejmide åeliedieh saemien gielereaktah gorredidh. Guejmieh edtjeh dan åvteste barkedh ihke saemien gielh jüjtjemse evtiedieh jih våajnoes dorjesuvvieh.

a. Saemelaaken gielenoelkedassh fulkedh

Guejmieh dam operatiive barkoem håksa guektiengiele-voetevierhtieh tjirrh, jih darjomesoejkesji tjirrh åtnoen bijre daejstie vierhtiste.

Saemiedigkie fierhten jaepien guektiengielevoetevierhtieh dåärje fylhkentjeltese, jih veantede fylhkentjelte seammalaakan jüjtse vierhtieh dåärje barkose saemien gieligujmie.

b. Toelhkestimmie

Guejmieh leah siemes eadtjohkelaakan aelkedh toelhkestimmien nuhtjedh, jukti jienebh gieleareenah åarjelsaemien gielese Trööndelagesne åadtjodh.

c. Jarkoestimmieh

Guejmieh leah siemes jarkoestimmieh teekstijste leah vihkeles barkosne åarjelsaemien gielem jieliehtidh. Jukti lähkoem jarkoestimmijste liissiehtidh guejmieh leah siemes laavenjostedh guktie maahta åarjelsaemien jarkoestimmiemahtoem bööremeslaakan nuhtjedh.

Guejmieh leah siemes fylhkentjelte edtja rutijnem darjodh jarkoestamme teeksth Korpusasse seedtedh.

Del 2 Samiske språk

Partene vil sammen ta et aktivt ansvar for sikring og utvikling av samiske språk.

Partene viser til NOU 2016: 18 Hjertespråket og at denne bør ligge til grunn for arbeidet med samiske språk.

Partene vil følge opp tiltak i «Hjertespråket» etter hvert som de iverksettes.

Partene er enige om at de samiske språkene er likeverdige språk og likestilte med norsk (jfr. språkloven). Bruk av samiske språk er en grunnleggende rettighet. De samiske språkene er også viktige kulturbærere og bidrar til språklig mangfold i samfunnet. Trøndelag fylkeskommune har et særskilt ansvar for sikring og utvikling av sør-samisk språk. Sametinget er i gang med å utarbeide utviklingsprogram for sør- og lulesamisk språk.

Partene erkjenner at innsats for å bevare og styrke samiske språk i bevarings- og vitaliseringfasen er viktig. Det sør-samiske språket er fortsatt i en sårbar situasjon. Partene skal arbeide aktivt for å rekruttere flere sør-samiske språkbrukere.

Samelovens språkregler og andre lovverk forplikter partene til å ivareta samiske språkrettigheter. Partene skal derfor arbeide for at de samiske språkene utvikles og synliggjøres. Partene skal legge til rette for aktiv bruk av samiske språk på aktuelle arenaer.

a. Etterlevelse av Samelovens språkregler

Partene sikrer det operative arbeidet gjennom tospråklig-hetsmidlene og aktivitetsplaner for bruk av disse midlene.

Sametinget bidrar årlig med tospråklig-hetsmidler til fylkeskommunen og forutsetter at fylkeskommunen bidrar tilsvarende med egne midler til arbeidet med samiske språk.

b. Tolking

Partene er enige om å ta tolking aktivt i bruk, for å få flere språkarenaer for sør-samisk språk i Trøndelag

c. Oversettelser

Partene er enige om at oversettelser av tekster er viktige i arbeidet for vitalisering av sør-samisk språk. For å øke antall oversettelser er partene enige om å samarbeide for best mulig bruk av den sør-samiske oversetterkompetansen.

Partene er enige om at fylkeskommunen skal utarbeide en rutine for å sende oversatte tekster til Corpus.

d. Saemien gielejarngh

Saemien gielejarngh edtjieh saemien gielem jih kultuvrem jieliehtidh, nænnoestidh jih vaarjelidh, dej defineereme daerpiesvoeti mietie. Saemiedigkie ryöktesth dåarjoem vadta jih fylhkentjelte evtiedimmievierhtieh saemien gielejargide vadta mah dïenesjh saemien årroejidie Trööndelagesne vedtieh.

Guejmieh leah sïemes sjiehteladtedh ihke gielejarngh evtiedimmienuepieh åadtjoeh jih laavenjostoe gielejargi gaskem nænnoestamme sjædta.

e. Saemien sijjenommh

Guejmieh leah sïemes vihkele saemien sijjenommh tjöönghkedh, dokumenteeredh jih dej bijre bievnedh. Edtja saemien sijjenommh våajnoes darjodh jih eadtjohkelaakan åtnasovvedh, gaskem jeatjahkaarhtine jih tsiegline.

Fylhkentjelte bihkede doh orgaanh mah elliesfaamoem utnieh nommh jáåhkesjidh, sijjenommh nænnoestieh. Saemiedigkie edtja faageles maahtojne viehkiehtidh.

Guejmieh edtjieh daan latjkoen tjirrh fierhtenjaapetje tjåanghkoeh tjirrehtidh gusnie ulmie lea laavenjostoe nænnoestidh jih dâåjrehtimmieh saemien sijjenommaamhtesinie juekedh.

f. Bïevnesh

Guejmieh sijhtieh raerieh jih bïhkedimmiem vedtedh tjel-tide/suerkide mah sijhtieh barkoem saemien gieligujmie lissiehtidh.

Guejmieh sijhtieh institusjovnh bievnedh, mah dâarjoem Saemiedigkeste jallh fylhkentjelteste dâastoeh, mah åeliedimmieh dah utnieh åtnoen bijre saemien gieljste. Fylhkentjelte bïevnesh vadta jïjtse nedtesejrojne saemien gielj bijre, stipendeöörnegi bijre, saemien giele-veeljemen bijre skuvlesne jih saemien gielekampanji bijre. Sïejhme bïevnesh nehtesejrojne edtjieh dovne saemien jih nöörjen gïelesne årrodh.

Guejmieh sijhtieh jienebh digitaale vuekiej åvteste bar-kedh åarjelsaemiengielesne laavenjostosne tjeltigumie, jeatjah fylhkentjeltilgumie jih Staatehaltoejinie.

d. Samiske språksentre

De samiske språksentrene skal vitalisere, styrke og bevare samisk språk og kultur med utgangspunkt i definerte behov. Sametinget bidrar med direktetilskudd og fylkeskommunen bidrar med utviklingsmidler til samiske språksentre som betjener den samiske befolkningen i Trøndelag.

Partene er enige om å legge til rette for at språksentrene gis utviklingsmuligheter og at samarbeidet mellom språksentrene styrkes.

e. Samiske stedsnavn

Partene er enige om at innsamling, dokumentasjon og informasjon om samiske stedsnavn er viktig. Samiske stedsnavn skal gjøres synlige og være i aktiv bruk blant annet på kart og skilt.

Fylkeskommunen veileder i at stedsnavn blir vedtatt i de organ som har fullmakt til å godkjenne navn. Sametinget skal bidra med faglig kompetanse.

Partene skal gjennom denne avtalen avholde årlige møter der målet er styrking av samarbeid og utveksling av erfaringer i samiske stedsnavnsaker.

f. Informasjon

Partene vil bidra med råd og veiledning til kommuner/områder som ønsker å satse på arbeidet med samisk språk.

Partene vil informere institusjoner som mottar tilskudd fra Sametinget eller fylkeskommunen om forpliktelser i forhold til bruk av samiske språk. Fylkeskommunen bidrar med informasjon på egne nettsider om samiske språk, stipendordninger, samisk språkvalg i skole og samiske språkkampanjer. Overordnet informasjon om Trøndelag fylkeskommune på nettsidene skal være både på samisk og norsk.

Partene vil arbeide for flere digitale løsninger på sør-samisk i samarbeid med kommuner, andre fylkeskommuner og Statsforvalteren.

Bielie 3 Laavenjostoen aarhte

Laavenjostoe daan latkoen tjirrh lea jijtjevyljehke våaroemisnie göökte seammavyörtegs guejmiej gaskem. Latkoe ij leah heaptose laavenjostose aamhtesinie mah eah leah neebnesovveme daennie latjkosne. Latkoen våarome lea gaskenasjonaale latkoeh jih åeliedimmieh aalkoeåalmegi reaktaj bijre, jih aaj nasjonaale laakh, mieriedimmieh jih njoelkedassh mah leah saemien ïedtji bijre jih laavenjostuem reguleerieh. Latkoe ij maehtieh åtnasovvedh siejhme laakevierkh gaertjiedidh. Nænnoesvoete lea iktemierien meatan gaajhkine suerkine latjkosne, jih edtja dan gaavhtan våaroemassee biejesovvedh.

a. Konsultasjovne

Konsultasjovne aamhtesi bijre Trööndelagesne dorjesåvva Saemiedigkine jih/jallh ryktesth saemien ïedtjigujmie fylhkesne.

b. Saemien raerie

Saemien raerie Trööndelage lea Trööndelagen fylken-tjälten raeriestimmeles orgaane saemien gyhtjelasside jih aamhtesidie. Guejmiek leah sïemes Saemien raerie lea vihkeles areena mij daam latkoem vihteste jih jaabnan digkede. Saemiedigkie lea aktem tjirkijem raaran nammohtamme. Saemien raerie ij leah konsultasjovneguejmie.

c. Politihkeles laavenjostoe

Jaabnan tjåanghkoeh öörnesuvvieh saemiedigkiepresidenten jih fylkentjälten åejvien gaskem. Tjåanghkojne guejmiej gaskem politihkeles daltesisnie sæjhta sjyöh-tehke aamhtesh jih politihkeles prioriteeremh digkiedidh.

d. Reeremen guhkiebasse barkoe latkojne

Reeremh gaavniedieh unnemes ikth jaepien. Aajkoeh tjåanghkoegujmie lea laavenjostoe jih ikteörnege, jih digkiedimmie sjyöhtehke haestemi jih prioriteeremi bijre.

Edtja fierhten jaapetje tjaaleldh reektemem laavenjostoe-latkoen bijjelen ektesne vuejnedh guejmiej fierhten-jaapetje laavenjostoetjåanghkojne.

e. Iktemierien laavenjostoe

Veanhtede reeremh ovmessie faagesuerkiej sisnjeli iktemierien laavenjostuem utnieh dan guhkiebasse barkoen bijre latjkoste, jih tjåanghkoeh daerpiesvoeten mietie tjür-rehtieh. Gåabpegh guejmiek edtjeh aktem goylehtallijem utnedh.

Gosse ohtsemh jih jeatjah sårarhts aamhtesh gietede gus-nie gåabpegh guejmiek leah meatan, edtja nuepie årrodh bievnesh sinsitnine juekdh aamhtesereeremedaltesisnie.

Guejmiek aajkojne utnieh soejkesjem darjodh jih tjirreh-tidh hospiteeremen bijre sinsitnien organisasjovnine.

Del 3 Samarbeidets art

Samarbeidet gjennom denne avtalen skjer på frivillig basis mellom to likeverdige parter. Avtalen er ikke til hinder for samarbeid i saker som ikke er nevnt i denne avtalen. Til grunn for avtalen legges internasjonale avtaler og forpliktelser om urfolks rettigheter, samt nasjonale lover, forskrifter og retningslinjer som berører samiske interesser og regulerer samarbeid. Avtalen kan ikke brukes til å begrense gjeldende lovverk. Bærekraft er gjennomgripende på alle områder i avtalen og skal følgelig legges til grunn.

a. Konsultasjon

Konsultasjon om saker i Trøndelag skjer enten med Sametinget og /eller med direkte berørte samiske interesser i fylket.

b. Samisk råd

Samisk råd i Trøndelag er Trøndelag fylkeskommunes rådgivende organ for samiske spørsmål og saker. Partene er enige om at Samisk råd er en viktig arena for forankring og jevnlig drøfting av denne avtalen. Sametinget har en oppnevnt representant i rådet. Samisk råd er ingen konsultasjonspart.

c. Samarbeid politisk

Det holdes jevnlige møter mellom sametingspresidenten og fylkesordføreren. I møtene mellom partene på politisk nivå vil en drøfte aktuelle saker og politiske prioriteringer.

d. Administrativ oppfølging av avtalen

Administrasjonene møtes minst en gang i året. Hensikten med møtene er samarbeid og samordning og diskusjon av relevante utfordringer og prioriteringer.

Årlig skriftlig rapportering over samarbeidsavtalen sees i sammenheng med partenes årlige samarbeidsmøte.

e. Løpende samarbeid

Administrasjonene innen ulike fagfelt forutsettes å ha løpende samarbeid om oppfølging av avtalen, og avvikler møter ved behov. Begge parter skal ha en kontaktperson.

Ved behandling av søknader og andre saker som involverer begge parter, skal det være åpning for gjensidig informasjonsutveksling på saksbehandlernivå.

Partene har til intensjon å utarbeide og gjennomføre et opplegg for gjensidig hospitering i hverandres organisasjoner.

f. Åleidimmie gaskemsh jih gåessie latjkoe faamosne

Fiereguhte guejmie lea jijtjemse åeliedamme ekonomeles vierhtieh læjkodh edtja latkoem ulmiem illedh. Doh ekonomeles åeliedimmieh mah leah latkoen bijre, guejmiej fierhtenjaapetje budsjedtesne giætesuvvieh.

Laavenjostoelatjkoe lea faamosne 4 jaepieh, goske dam jáarhka jallh orrestamme sjædta orre latkojste. Ajve guejmie maehtieh jarkelimmieh latkosne darjodh.

Daate latjkoe faamoem åådtje gosse Fylhkendigkie jih Saemiedigkie leah latkoem nænnoestamme.

g. Hiejteme latjkoste

Fierhte guejmie maahta latkoem hiejtedh unnemes aktem jaepiem bieljelimmine.

f. Gjensidig forpliktelse og gyldighet av avtalen

Hver av partene er forpliktet til å sette av økonomiske midler for oppfølelse av avtalens formål. De økonomiske forpliktsene knyttet til avtalen behandles i partenes årlege budsjett.

Samarbeidsavtalen gjelder for 4 år, inntil den prolongeres eller erstattes av ny avtale. Endringer i avtalen kan bare foretas av partene.

Denne avtalen trer i kraft når Fylkestinget og Sametinget har vedtatt avtalen.

g. Oppsigelse av avtalen

Hver av partene kan si opp avtalen med minst ett års varsel.

Stëntje, goevten 14.b. 2023
Steinkjer, 14. februar 2023

Silje Karine Muotka

Saemiedigkiepresideente
Sametingspresident

Tomas Iver Hallem

Fylhken mubpie åejvie
Fylkesvaraordfører